

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Anı

1. O vakit Bombay'da bir camiye girmiştim. Duvarına "Zindebad Mustafa Kemal" diye yazılmış bir levha asılı bulunduğunu gördüm. Mihrabın sol tarafında da iki rahle üzerinde Kur'an-ı Kerim ile Mesnevi bulunuyordu. Yani Hindistan Müslümanları Mustafa Kemal'i kendi millî kahramanları sayıyorlardı. O gün ne kadar gururlandım bilemezsiniz.

Bu metnin türü aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Biyografi B) Anı C) Deneme
D) Sohbet E) Röportaj

2. Hatıraları güzel kılan unsur, - - - -. Mesela Samet Ağa-oğlu, "İlk Köşe" adlı eserinde Nurullah Ataç'ı anlatırken "Beni hiçbir zaman sevmeyi hatta bu sevgisizliğini yüzüme karşı söyledi. Neden sevmiyordu? Üzerinde hiç durmadım." demesi bu nokta için iyi bir örnektir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) içtenliğidir B) kalıcılığıdır C) sadeliğidir
D) akıcılığıdır E) yoğunluğudur

3. I. Annem Varnalı olduğundan bir aralık doğduğu yeri görmek istedi. Dayımız Ahmet Ağa zaten sık sık ticaret için İstanbul'a gelir giderdi. Bizde kalırdı. Babam; annemi, ağabeyimi, beni dayımın yanına katarak Varna'ya gönderdi. O zaman ben yedi yaşındaymışım. Kırk gün kadar Varna'yı, bağlarını gezdikten sonra yine dayımızla birlikte İstanbul'a döndük.

- II. 17 Nisan Cuma, 1953

Baktım çocuklar uçurtma uçuruyor. Her yıl ilkyaz aylarında uçurtmayı gördüm mü, bir üzüntü duyarım içimde, ağlamaklı olurum. Ben uçurtma uçurmadım ki! Çocukluğumda pek isterdim, o renk renk kâğıtlardan yapılmış uçurtmaların havalanmasına içimi çekerek bakardım. Annem bakmazdı benim uçurtma uçurmama...

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış bu parçaların ortak bir özelliği olamaz?

- A) Kurmacaya yer verilmemesi
B) Dilin göndergesel işlevde kullanılması
C) Öyküleyici anlatım biçiminin kullanılması
D) Açık, sade, anlaşılır, içten bir dil kullanılması
E) Olayın, kısa bir süre geçtikten sonra kaleme alınması

4. Hâlbuki harple uğraşan on birinci bölüm siperlerinin askerleri bu felaketten haberdar değillerdi. Bir an bir küçük tesadüf, bomba siperin hemen önünde yumuşak toprak üstüne düştü ve yalnız toz kalktı. Esasen havada muvazenesi bozulduğu için yan düşmüş tapası sağlam kalmış bu mehabetli lağım ateş almamıştı. Vakayı gören bir nefer siperinden fırlayıp sapından tuttuğu tehlikeli bombayı omzuna aldı ve İngilizlerin bir saniye kesilmeyen ateşi altında siperler üzerinden atlayarak kestirme yoldan bataryanın yanına geldi. Bu sefer bomba hakiki hedefini bulmuştu. Tarih böyle kahramanların isimlerini yazmaz fakat ikinci Gazze Muharebesi'nin benim gibi son gününü görenler on birinci bölümün ismini unutamazlar.

Bu parçadan hareketle Cumhuriyet Dönemi anı yazarları hakkında,

- I. Olay, kişi ve mekânlara bakışlarında kötümserlik hâkimdir.
II. Dönemin siyasi ve askerî olaylarından etkilenmişlerdir.
III. Milleti oluşturan değerleri eserlerinde işlemişlerdir.
IV. Bireysel duygularını eserlerine yansıtmışlardır.

çıkarımlarından hangileri yapılamaz?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III.
D) I ve III. E) III ve IV.

5. Refik Halit Karay, eserinde insanı Abdülaziz, II. Abdülhamit ve Cumhuriyet'in ilk yıllarının İstanbul'una götürüyor; yemek sofralarından, ramazanlardan, insan ilişkilerine kadar toplumun gelenek görenek ve yaşayış değişikliklerini gözlemleyerek anlatırken, yakın tarihin gündelik olaylarını, renkli ve mizahi bir üslupla göz önüne seriyor.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üç Nesil Üç Hayat B) Boğaziçi Yalıları
C) Mor Salkımlı Ev D) Memleket Hikâyeleri
E) Bizim Yokuş

6. Aşağıdakilerden hangisi anı türü için doğru bir tanımlamadır?

- A) Toplumu yakından ilgilendiren güncel konuların tartışıldığı yazılardır.
B) Ünlü kişilerin yaşamının başkası tarafından anlatıldığı metinlerdir.
C) Görülen yerlerin özelliklerinin tanıtıldığı yazılardır.
D) Yaşananların günü gününe aktarıldığı kişisel yazılardır.
E) Tanınmış kişilerin yaşadıkları dönemde yaşadıkları ya da gördükleri ilginç olayları anlattıkları yazılardır.

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Anı

7. Halide Edip Adıvar, İstiklal Savaşı ile ilgili anılarını (I) "Türk'ün Ateşle İmtihanı"nda; Oktay Akbal, on şaire ilişkin izlenim ve anılarını (II) "Edebiyatçılar Geçiyor"da; Falih Rıfkı Atay Atatürk'ün hayatını detaylı bir şekilde (III) Çankaya'da; Halit Fahri Ozansoy, anılarını (IV) "Şair Dostlarım"da; Yusuf Ziya Ortaç ise kişi merkezli anılarını (V) "Portreler"de, yayımlamıştır.

Bu parçada numaralanmış eser adlarından hangileri yer değiştirirse bilgi yanlış giderilmiş olur?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III.
D) II ve IV. E) IV ve V.

8. 1922'de Yunanlılar Söke'yi işgal etmişler. İtalyanlardan kaçmadık Yunanlılardan kaçtık. Altı ay Muğla'da kaldık. Yunanlılar evi karargâh olarak kullanmışlardı. Ne var ki içinde ne var ne yok götürmüşler, tam takır bırakmışlardı. Annemin eserlerinden birini bodrumda bulmuştuk. Bu resim değildi. Yine atlas üzerine siyah ipekle işlenmiş, sülüs yazılmış bir beyit. Bu beyit olduğu gibi aklımdadır. Aynen şöyledir: Hak perestim arzı ihlas ettiğim dergâh bir / Bir tevhidden nefes ayrılmadım Allah bir.

Bu parçayla ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Bir anıdan alınmıştır.
B) Savaşın doğurduğu acı eleştirilmiştir.
C) Öyküleyici anlatımdan yararlanılmıştır.
D) Olaylar birinci kişi ağzından anlatılmıştır.
E) Açık, sade, içten bir anlatımı vardır.

9. Zavallı Ömer! Hastaneye yollanışından on beş gün evvel bir gece Şemsitap Mahallesi'ndeki odamda bana misafir gelmişti. O akşam başka gelen olmamıştı. İki saat baş başa, bir mangal karşısında, memleketten, harpten ve nihayet edebiyattan konuşmuştuk. Bir aralık elini uzatarak yazıhanemin üstündeki küçük kırmızı maroken kaplı bir cildi almıştı. Bu kitap, Şeyh Galib'in "Hüsni ü Aşk"ı idi. Derhâl açtı, bir yerinden okumaya başladı. Dede'nin mısralarını ne içli ne hazin bir sesle okuyordu! En sonunda bir mısrayı çok beğendi ve kitabı dizlerinin üstüne bırakıp sanki ta karşısında kabanar bir sakalı okşuyormuş gibi ellerini havada dolaştırdı: "Ah cancağızım, sakalını seveyim, neler de yazmış!" diye söylendi. İşte Ömer'in kulaklarımda çınlayan son sesi ve gözlerimin önünde kalan son jesti...

Bu parçanın üslup özellikleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Evrenseldir. B) İçtendir. C) Özneldir.
D) Akıcıdır. E) Durudur.

10. On dokuzuncu ve yirminci yüzyılın ilk çeyreğindeki aydınlar ve devlet adamları; bir imparatorluğun yerine millî bir devletin kurulmasında, bir kültür ve medeniyet dairesinden başka bir kültür ve medeniyet dairesine geçişte şu veya bu şekilde pay sahibidirler. Bunun için de onları bütün yönleriyle tanımak oldukça önemlidir. - - - - bu dönemi yaşamış aydınlardandır. - - - - adlı kitabında toplanan yazılarında son asır Türk edebiyatı ve sosyal hayatımızda önemli yerleri olmuş yirmi siyasi ve edebî şahsiyetin görüş, duyuş, düşünüş ve tenkitleri ile az bilinen taraflarına kısmi bir ayna tutmaktadır.

Bu parçada sözü edilen yazar ve eseri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Necip Fazıl Kısakürek - Yılanlı Kuyudan
B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - Gençlik ve Edebiyat Hatıraları
C) Yahya Kemal Beyatlı - Siyasi ve Edebî Portreler
D) Halide Edip Adıvar - Türk'ün Ateşle İmtihanı
E) Yusuf Ziya Ortaç - Bizim Yokuş

11. Çocukluğumu geçirdiğim köyümüz geniş ormanların kıyısındaki bir yamaçtaydı. Evimizin bahçesi yüksek ağaçlar ve sık çalılıklarla kaplı bir orman gibiydi. Bir gün babam ile eniştem değirmene bir oluk yapmak için, uzamış gitmiş, epeyce kartlaşmış bir karaağacı kesip devirdiler. Ağaç yere düşerken yanındaki ağaçlardan birkaçının dallarını kırdı, bir uzun ağacın da kabuğunu sıyırdı. Bu, bir güz gününde olmuştu.

Bu parçanın dil, yapı ve anlatım özellikleri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Betimleyici anlatım kullanılmıştır.
B) Geriye dönüş tekniğine başvurulmuştur.
C) Dil, alıcıyı harekete geçirme işlevinde kullanılmıştır.
D) Birinci kişili anlatım söz konusudur.
E) Yazar içten ve rahat bir dil kullanmıştır.

